

John Grisham

Sterspeler

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

Ter herinnering aan

MICHAEL RUDELL

(1943-2021)

*Niet alleen de beste advocaat die ik ooit heb gekend,
maar ook een echte heer en een trouwe vriend.*

Deel een

1

In april, toen Samuel Sooleymon werd uitgenodigd voor een try-out voor het nationale team, was hij zeventien en werd hij met zijn lengte van één meter achtentachtig beschouwd als een veelbelovende spelverdeler die bekendstond om zijn snelheid en sprongkracht, maar ook om zijn onzuivere passes en middelmatige schoten.

In juli, toen zijn team uit Juba, de hoofdstad van Zuid-Soedan, vertrok voor de reis naar Amerika, was hij één meter drieënnegentig en nog altijd even snel, maar nog onzuiverder in het spelen van de bal en niet accurater vanaf de driepuntslijn. Hij was zich er nauwelijks van bewust dat hij gegroeid was, wat niet ongebruikelijk was voor een puber, maar hij realiseerde zich wel dat zijn afgetrapte basketbalschoenen strakker zaten en dat zijn enige broek tot een flink eind boven zijn enkels kwam.

Maar in april, toen de uitnodiging was gekomen, barstte in zijn wijk het feest los. Hij woonde in Lotta, een afgelegen dorp aan de rand van Rumbek, een stad met dertigduizend inwoners. Hij had zijn hele leven in Lotta niet veel meer gedaan dan basketballen en voetballen. Zijn moeder, Beatrice, was huisvrouw en had weinig onderwijs genoten, net als alle vrouwen in het dorp. Zijn vader, Ayak, was onderwijzer in een

open hut met twee lokalen, die tientallen jaren eerder was gebouwd door een stel missionarissen. Als Samuel niet met de basketbal aan het stuiten was op een van de zandveldjes in het dorp, werkte hij met zijn jongere broers en zusje in de tuin van de familie en verkocht groenten langs de weg.

Op dit moment was het leven in het dorp goed en redelijk stabiel. Er woedde weer eens een hevige burgeroorlog, nu al voor het tweede jaar zonder dat het eind in zicht was, en al was het dagelijks leven altijd vol gevaren, de mensen wisten de dag door te komen in de hoop dat het morgen beter zou zijn. De kinderen leefden op straat en waren altijd wel een balletje aan het trappen of aan het overgooien, en de wedstrijden boden een welkome afleiding.

Sinds zijn dertiende was Samuel de beste basketballer van het dorp. Zijn droom, en die van de andere jongens, was naar Amerika gaan om *college*-basketbal te spelen en, natuurlijk, om het tot de NBA te schoppen. Er zaten verschillende Zuid-Soedanese spelers bij de NBA en die werden thuis gezien als een soort goden. Toen het nieuws over zijn uitnodiging zich als een lopend vuurtje door het dorp verspreidde, verzamelden zich steeds meer buurtbewoners voor de met riet bedekte hut van de familie Sooleymon. Dames brachten kannen kaneelthee met gember en kruiken tamarindesap. Anderen brachten schalen met besuikerde koekjes en pindamakronen. Het was het belangrijk-

ste moment in de recente geschiedenis van het dorp en Samuel werd omhelsd en bewonderd door zijn buurtgenoten. De kleintjes wilden hem alleen maar aanraken, in de overtuiging dat ze naast een nieuwe nationale held stonden.

Hij genoot van het moment, maar probeerde iedereen te waarschuwen dat hij alleen maar was uitgenodigd voor de try-outs. Het zou moeilijk worden om in het Under 18-team te komen, want er waren zoveel goede spelers, vooral in Juba, waar de competitie goed geregeld was en de wedstrijden werden gespeeld op stenen of zelfs houten vloeren. In Lotta, en ook in andere afgelegen dorpen en landelijke gebieden, werden de georganiseerde wedstrijden vaak buiten op beton of zand gespeeld. Hij legde uit dat er maar tien spelers zouden worden geselecteerd voor de reis naar Amerika, en dat ze daar gezelschap zouden krijgen van nog vijf spelers, allemaal uit Zuid-Soedan. Eenmaal samen zou het team demonstratietoernooien spelen in plaatsen als Orlando en Las Vegas, en daar zouden honderden *college*-scouts aanwezig zijn. Misschien ook wel een paar van de NBA.

Het praten over spelen in Amerika maakte het allemaal nog spannender en Samuels voorbehoud werd genegeerd. Hij zou het gaan maken. Ze hadden hem zien opgroeien op de dorpsveldjes en wisten dat hij bijzonder genoeg was om welk team dan ook te halen, en om hun dromen met hem mee te nemen. Het feest

duurde tot diep in de nacht en toen Beatrice er uiteindelijk een eind aan maakte, ging Samuel met tegenzin naar bed. Maar hij kon de slaap niet vatten. Hij zat nog een uur op zijn bed in de krappe slaapkamer die hij deelde met zijn twee jongere broertjes, Chol en James, en fluisterde opgewonden met hen. Boven hun stapelbed hing een grote poster van Niollo, de grootste Zuid-Soedanese speler van allemaal, die hoog boven de ring uit sprong en met een slamdunk scoorde. Hij droeg het Boston Celtics-tenue dat Samuel in zijn fantasie ook al zo vaak gedragen had.

Hij stond de volgende ochtend vroeg op om de eieren van de kippen van de familie te rapen, zijn eerste klusje van de dag. Na een snel ontbijt ging hij met zijn rugzak en zijn basketbal naar school. James en Chol liepen achter hem aan naar het buurtveldje, waar hij een uur lang ging schieten, terwijl zij de bal gingen halen en weer naar hem terugbrachten. Ook andere jongens deden mee en het vertrouwde geluid van stuiterende ballen en vriendschappelijke plaagstootjes echode door de slaperige ochtend.

Om acht uur werden de wedstrijdjes met tegenzin afgebroken toen Samuel en zijn broertjes naar hun lessen gingen. Hij zat in het laatste jaar van de middelbare school en zou over een maand eindexamen doen. Hij prees zich gelukkig. Nog niet eens de helft van zijn leeftijdgenoten – alleen maar jongens – zou de middelbare school afmaken, en slechts een fractie

van hen kon zelfs maar van de universiteit dromen.
Er waren geen meisjesklassen.
Terwijl Samuel naar school dribbelde, droomde hij
van verre universiteiten.

Twee weken later maakte de hele familie op vrijdagochtend vroeg de lange wandeling naar het busstation in Rumbek en keek hem na toen hij naar Juba vertrok voor een lang weekend vol pittige competities. Ze zwaaiden hem uit, zijn moeder en zusje in tranen. Hij zou de maandag daarop terugkomen.

De bus vertrok een uur te laat, wat voor Zuid-Soedanese begrippen best op tijd was. Vanwege slechte wegen en overvolle bussen was de dienstregeling onbetrouwbaar. Er ging vaak helemaal geen bus en pech onderweg was heel gewoon. Het was niet ongebruikelijk dat een bus er midden op de weg mee ophield en dat de passagiers te voet naar het volgende dorp moesten.

Samuel ging op een propvol bankje voor in de bus zitten, ingeklemd tussen twee mannen die zeiden dat ze al drie uur aan het rijden waren. Ze gingen naar Juba om werk te zoeken, of zoiets. Samuel wist het niet precies, want ze spraken gebroken Engels, vermengd met Nuer, de taal van hun stam. Samuel behoorde tot de Dinka, de grootste etnische groep van het land, en dat was ook zijn eerste taal. Engels was zijn tweede taal. Zijn moeder sprak vier talen.

Aan de andere kant van het smalle gangpad zat een vrouw met drie kinderen, allemaal stil en met grote

ogen. Samuel zei iets tegen hen in het Engels, maar ze gaven geen antwoord. De moeder zei iets tegen het oudste kind, en Samuel verstond er niks van.

De bus had geen airconditioning en door de open ramen waaide er stof van de grindweg naar binnen, dat overal op neerdaalde: kleren, tassen, bankjes, de vloer. De bus hotste en bonkte over de hoofdgrindweg naar Juba en stopte af en toe om een lifter op te pikken of een passagier uit te laten stappen.

Toen eenmaal bekend werd dat Samuel een basketbaler was die misschien wel wedstrijden in Amerika ging spelen, ging alle aandacht naar hem uit. Basketbal was de nieuwe trots van Zuid-Soedan, een heldere belofte waardoor de mensen soms even hun gewelddadige geschiedenis van etnische conflicten naast zich neer konden leggen. Over het algemeen waren de spelers lang en slank, en ze speelden met een gedrevenheid waar Amerikaanse coaches vaak van stonden te kijken.

Dus hadden ze het over basketbal, waar Samuel honderduit over praatte. Ze stopten in elk dorp en er stapten steeds meer mensen in. Volledige bezetting betekende een bewegend doelwit, en het duurde niet lang of de jongere mannen, inclusief Samuel, kregen van de chauffeur de opdracht om op het dak van de bus te klimmen en ervoor te zorgen dat de tassen en kisten er niet af vielen. Toen ze Juba naderden, ging het grind over in asfalt en werd het voortdurende ge-